

Izhaja trikrat na teden, in sicer
v torek, četrtek in soboto ob 4.
uri popoldne ter stane po pošti
prejemana ali v Gorici na dom
pošiljana:

vse leto . . . 15 K

3/4 . . . 10 „

1/2 . . . 5 „

Za Nemčijo K 10.60.

Za Ameriko in inozem-

stvo . . . K 20.—

Posamične številke sta-

nejo . . . 10 vin.

Na naročila brez doposlano na-
ročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7
v Gorici v I. nadst. na desno.

Upravišтво
se nahaja v Gosposki ulici št. 7
v I. nadst. na levo v Gorški
Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati
loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo
po Petit-vrstah, če iskano 1-krat
16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12
vin. vsaka vrsta. Večkrat po po-
godbi. Večje črke po prostoru.
Reklame in spisi v uredniškem
delu 30 vin. vrsta. — Za obliko
in vsebino oglasov odklanjamo
vsako odgovornost.

Nemci v planinskih deželah in Jugoslovani.

Kjerkoli zborujejo južni Nemci, povsodi se bavijo v teh zgodovinskih dneh po vojni na Balkanu z Jugoslovani. Povsodi na takih zborovanjih se povdarja narastla moč Jugoslovanstva in zavzemajo se stališča napram Jugoslovanom.

V Lincu je zboroval Volksbund in govoril je župan dr. Dinghofer. Baval se je z mednarodnim položajem, z dogodki na Balkanu in nato posebej z jugoslovanskim vprašanjem. Med drugim je rekel dr. Dinghofer: »Glede na razmere Nemcev na Češkem je stopilo v krogih planinskih poslancev Nemške narodne zveze v ospredje vprašanje, ali ni koristnejše za južne Nemce, ako se sporazumejo z Jugoslovani.

Meritorni razgovori pa so imeli negativen uspeh.

Potrebno je, da južni Nemci ostanejo povsem neodvisni ter postavijo močan jez proti slovanski invaziji na nemški teritorij.

S tem vprašanjem pa se bodo pečale tudi konference, ki bodo v kratkem med planinskimi poslanci, ki so člani Nemške narodne zveze in delegati Narodnih nemških svetov planinskih dežel. — Dinghofer je dodal, da pričakuje zadovoljiv uspeh.

Kak za tovoljiv uspeh? Pač le tak, da se alpski Nemci trdno strnejo v jedno celoto proti Jugoslovanom! Pred oči stopa posebno beseda o močnem jezui proti slovanski invaziji na nemški teritorij. Če imajo tu v mislih le Jugoslovane, pred vsem Slovence, se alpski Nemci pač ne morejo pritoževati radi slovanske invazije na nemški teritorij. Pritoževati se imamo mi Slovenci radi nemške invazije na slovenski teritorij. Proti tej treba močnega jeza. Le žal, da ga ni in da radi tega Nemci neprestano prodirajo na slovenski teritorij ter nam jemljejo kos za kosom slovenske zemlje. Letna poročila Südmarke in Schulvereina govorijo v tem pogledu trdo resnico; izpričala sta jo ljudsko štetje in obrambna razstava.

POTAPENKO:

Generalova hči.

Prevel: A. M.

(D dalje.)

»Ali se norčuje, ali kaj?« je pomislila Zinajida Petrovna z neopredeljenim strahom. Toda Manjička je govorila tako prosto in, kakor se je zdelo, prav nič »zagonečno«, ni mršila obrvi, marveč se je bolj sama zmedla, kakor pa da bi hotela koga drugega zvesti. V tem se je med Manjičko in popovo hčerjo, Sofijo Semjonovno, razpredel živahen razgovor, v katerem je Manjička zelo radovedno izpraševala, kako prežive čas doma, če jim ni dolgočasno; čudila se je, da je mogoče preživeti celo življenje na kmetih, ne da bi bilo dolg čas. Z eno besedo: to ni bila ona Manjička, kakršno je poznala Zinajida Petrovna; in dasiravno ji je bilo to zelo povšeči, je bila vendarle ves čas vznemirjena. Zakaj nenadoma bo to postala ona prejšnja Manjička, namršila bo obrvi, iskre se ji bodo zasvetile v očeh, in rekla bo: »Pojdite proč od mene, zopni

Vsled znatnega na Balkanu dvignjeno Jugoslovanstvo deli skrb Lahom in Nemcem. Jedni in drugi čutijo pomembnost velikih dogodkov in prihajajo na svoja politična zborovanja resnih obrazov. Veliki trenotki jih družijo in včasih jih spreleti misel: ali bi vendar le ne bilo prav, če bi se malce pomenili s temi-le Jugoslovani, če bi se malce sporazumeli z njimi. Toda velika je nemška napiljenost in velika laška kratkovidnost — mi pa Jugoslovani računajmo z jedno in drugo in kakor iščejo trdnega združenja Nemci zase in Lahi zase, istotako se moramo tudi Jugoslovani združiti; velika jugoslovanska celota, ta more biti jez, ki vstavi vse nemške in laške nakane!

Nova avstrijska izseljeniška politika.

Lani poleti je uvedla Canadian-Pacific-Railway na državni železnici razgledne vozove, in to po planinskih deželah, da potniki vidijo pred seboj krasoto avstrijskih Alp. V kaki drugi državi bi se morala sramovali, iz tujine si nabaviti take vagone, ali v Avstriji so bili ti Kanadski vagoni sprejeti kod dar iz nebes in po listih se je zatrpalo, da se tem potom šele prav dvigne tujski promet. Na poskusno vožnjo s Kanadskimi čudeznimi vagoni je povabilo železniško ministerstvo do 300 gostov, katere so peljali po Dolenji in Gorenji Avstriji, Solnograški, Koroški, Štajerski, Kranjski, Primorski do Trsta.

Canadian-Pacific Railway se je tako upeljala v Avstrijo — s posebnimi nameni, kateri so se jej že uresničili. Pred kratkim smo beležili, da je Canadian-Pacific-Railway dobila v Avstriji koncesijo, da si sme iz Trsta urediti prevoz izseljencev v Kanado. Dobila je koncesijo za vso Avstrijo in agenture sme ustanoviti kjer hoče. Tako ima ta družba oblasveno dovoljenje za kupčijo s človeškim mesom.

Na temelju pogodbe z Avstrijo bo družba sprejemala samo take izseljence, ki se obvežejo, da si v Kanadi nabavijo zemljišče. Ona ob enem jamči izseljenecem, da dobijo po treh letih kanadsko dr-

ste mi, sita sem vas do grla!« pa bo okrenila gostom hrbet in odšla iz sobe...

Manjička pa je zabavala dami. Obe ste se zdeli olikani, zelo olikani, česar se ni nadejala. Žena popova je govorila malce čudno, trudila se je namreč, da bi govorila književno ruščino, pa ji je jezik semintje nehoti zašel in sredi književnega jezika je nenadoma izgovorila čisto malorusko besedo. Bila je to popolnoma drugačna vaška dama, kakor si jih navadno predstavljamo, bolj suhotna, rumena ženska, s prijaznim nasmeškom na tenkih, bledih ustnicah, in prijetnega, pojočega glasu. Skromna temna barva obleke ji je pristojala k obrazu, na katerem se je videlo, da je pretrpela silne bolesti, ki pa je bil navzlic temu živahen, celo vesel.

Na Sofiji Semjonovi pa se je videlo, da bo postala sčasoma prava vaška dama, ako bo dobro živela. Okroglega obraza, rdečih lic, bujna, je vsa sijala v zdravju in svežosti. Glas je imela krepek, sonoren, smeh zvoneč in zdrav, a kretnje in obnašanje umirjeno; z eno besedo, to je bilo dekle, zdravo kakor riba. S svojim močnim glasom je lahko zaglušila vsak hrup in vrišč; zraven tega se je še neprestano smejala, ker je bila veselo dekle in je rada

žavljanstvo. Ti izseljenci se ne pornejo več v staro domovino.

Da svoj cilj bolje doseže, hoče Canada pacific postaviti take prevozne cene, da jej ne bodo mogle konkurirati druge družbe, ki prevažajo ljudi v Ameriko. Avstrijski Lloyd odškoduje s tem, da mu prepušča avstrijski prevoz v Vstočno Indijo; najbolj bo konkurirala Avstro-Amerikani. Canada-pacific ima že sedaj v Avstriji okoli 100 agentur, ali ni imela doslej izseljeniške koncesije. Potnike bo redno prevažala iz Trsta, ali dobila je ti dovoljenje, da sme voziti potnike tudi po kopnem na Angleško in od tam v Kanado.

Kanada je mrzla dežela s pragozdovi. Ljudje, ki pridejo tje, se ne vrnejo več, ker bodo imeli tam zemljišče, svoj dom, svojo kmetijo in državljani Kanadski postanejo po treh letih; torej za Avstrijo tujci.

Doslej se je vlada upirala dovoljevanju izseljeniških agentur in doslej so šli ljudje večinoma v industrijalne države, ker le tam so si mogli kaj prihraniti, da so pošiljali v staro domovino denar in se kedaj vrnili; oni, ki so šli v Brzilijo, se ne vračajo in nič ne pošljejo. Agrarne države jih navežejo nase in ni jih več; pa tudi zaslužek se ne da primerjati z onim v industrijskih državah.

V Kanado doslej niso hoteli izseljenci, sedaj pa je nastavljena past iz Kanade in v to past goni Avstro-Ogrska svoje državljane. Kdo bo največ trpel? Brez dvoma avstrijski Slovani! Ti naj izsekajo pragazdove v Kanadi in obdelajo zemljo, za njimi pride morda nova izseljeniška politika, ki jih požene z zorane zemlje ter nastani druge narode na njej.

K temu dostavlja Splitska »Sloboda«: »Ni se še dogodilo, da je kaka država koncesijonirala podjetje za odpravo svojih državljanov, da se ne vrnejo več! Sedaj je dobila Canadian-pacific železnica pravico, da odpravlja naše ljudi iz Avstrije ter se ne vrnejo več, odpravlja v notranjost Kanade z lastnimi železniškimi progami, kakor naznanja poluslužbena objava, ki obsegajo skoro ves ameriški kontinent.

To je v resnici milijonski kšeft in onih par izglednih vagonov in vsa ona reklama se je dobro izplačalo. Službena

govorila o veselih rečeh. Njena obleka je bila svetla, pisana, še nedavno nova, okrog vratu je imela trak rožne barve; dve težki dolgi kiti sta ji viseli na tilnik, tako lepi, da sta vzbudili zavist v Manjički, ki je rekla naravnost z odkritim občudovanjem:

»Kako krasne lase imate! Le kako imate tako lepe lase?«

»Ej, Bog jih je dal! Sami so zrastle!« je odgovorila Sofija Semjonovna in se nasmešnila veselo.

Manjička se je strašno začudila, ko je zvedela, da se peča popova hči s knjigami in da zelo mnogo čita.

»Dolčas je sedeti tako!« je rekla ravnodušno. »Včasih se zavalim na posteljo s kako debelo knjigo — romanom ali časopisom, pa ležim tako, dokler ne preberem cele knjige!«

»To je resnica!« je pritrdila mati. Včasih se zgodi, da jo kličemo in kličemo k obedu, ona pa se ne gane z mesta. Ne morem, pravi, zelo je zanimivo... In ves čas ne gre ne jest, ne pit... Taka je...»

»Odkod pa dobite časopise?« je vprašala Manjička radoznalo.

»Sami si jih naročamo, kako pa. Oče Semjon ima tri časopise: »Njivo« potem

objava pravi, da bodo prevozne ladje velike, 38—10.000 ton, 14 milj hitrosti na uro in da bodo vozile tudi blago.

Avstrijska vlada prav forsira izseljevanje, dočim ga druge države omejujejo, in to potom konkurence proti domačim broderskim podjetjem. Razven tega hoče Canadian Pacific s temi svojimi starimi Noetovimi barkami voziti tudi blago in je po svojih železnicah odvažati tudi v Zjedinjene države. Po tem Avstrija odjemlje domačim podjetjem tudi promet z blagom v Ameriko.

Še nekaj: Kanadska vlada dovoljuje izseljencem iz Francije, Nemčije, Angleške, Škandinavije in Švice »bonus«, to je vrača vsakemu dva funta šterlinga od prevoznih stroškov. Ali to ne velja za izseljence iz Avstrije in Avstriji je to tudi prav.

Vidi se, da v tem času denarne krize pride avstrijski vladi vse prav, samo ako dobi kako začasno denarno korist. Kaj mara, ako bodo od take koristi imeli narodi ogromno škodo in če jih čaka propast? Kam vodi to in taka socialna in gospodarska politika?

Poslanska zbornica je poklicana spregovoriti resno besedo o tej stvari.

Jugoslovansko vprašanje.

(V. Knaflič.)

Gospodarstvo balkanskih držav:

»Podlaga za gospodarstvo balkanskih držav je poljedelstvo in živinoreja. Industrija se je komaj začela v Rumuniji, povsod drugod pa zadostuje domačim potrebam srednjeveška manufaktura, za večje potrebe pa uvoz. Razvitejšo trgovino ima radi svoje lege le Grška, tako, da je notranji Balkan ob ugodnih političnih razmerah eden najboljših odjemalcev našega blaga. Turško gospodarstvo pa je povzročilo, da je še velik del zemlje neobdelan, (v površini pred vojno):

V Rumuniji je v odstotkih njiv 42,2, travnikov, pašnikov 12, gozdov 19,7, neprodukt. zemlje in pušče 25,8. V Srbiji je v odstotkih njiv 34,7, travnikov, pašnikov 14, gozdov 38, neprodukt. zemlje in pušče

»Eparhijalne vjedomosti«, in pa... zdaj se ne spominjam več... Nekakšen vestnik... Sonjička, kakšen vestnik že imamo?«

»Vestnik Evrope«, mama... Ah, uprav zdaj berem tam Bobarikinovo povest! Krasna je! Vi je še niste brali? V zadnjem zvezku...»

»N-ne... Jaz... še nisem videla tega zvezka!« je odgovorila Manjička in zardela. »Vestnik Evrope!« Da, je tak časopis, je pa še mnogo drugih časnikov. In ona še nikoli v svojem življenju ni brala kakoga izmed teh časnikov! Kako je to čudno! Hči popovo, kmečko dekle takorekoč, bere vse to in lahko govori o vsem tem, ona pa, ki je živela v mestu, v tako širokem krogu, ni še nikdar vzela v roke niti jedne knjige. In zelo čudno je, da so k njim prihajali učitelji, častniki, šolski nadzornik, advokati, a nihče ji ni nikdar omenil niti z besedo, o čem se govori v teh knjigah. Vsi so jo gledali kakor kako igravko, punčko, ki jo je treba samo lepiti, da se vsi igrajo z njo. A oče in mati? Eh, kaj, saj sami niso nikdar čitali knjig. Po mnenju Zinajide Petrovne je to pomeno »mučiti sebe«, in ker se ona sama ni mučila, je popolnoma naravno, da ni hotela niti hčere mučiti.

13. V. Bulgariji je v odstotkih njiv 26,7, travnikov, pašnikov 50, gozdov 17, neprodukt. zemlje in pušče 6. V Grški je v odstotkih njiv 17,5, travnikov, pašnikov 36,5, gozdov 15, neprodukt. zemlje in pušče 31. V Evrop. Turčiji je v odstotkih njiv 10,5, travnikov, pašnikov 40,0, gozdov 8, neprodukt. zemlje in pušče 41,5.

Zemlja je v teh deželah marsikje deviška, ker ni bilo dovolj rok, ki bi jo bile obdelale. Saj je stara resnica, da latifundijarno gospodarstvo ni intenzivno. Celo mladi agrarni državi kakor je Bulgarska in Srbija nista mogli obdelati več zemlje, vkljub ugodnejši zasebno-gospodarski obliki nego v Turčiji, ker je premalo ljudi.

Balkanske države imajo (pred vojno): Rumunija površine 131.000 km², prebivalstva 6.86 milij. na km² 52. Bulgarija površine 96.000 km², prebivalstva 4.04 milij. na km² 42. Srbija površine 48.000 km², prebivalstva 2.82 milij. na km² 58. Črna gora površine 9.000 km², prebivalstva 0,27 milij. na km² 25. Grška površine 65.000 km², prebivalstva 2,63 milij. na km² 40. Turčija površine 169.000 km², prebivalstva 6,13 milij. na km² 36.

Neturške države pridobivajo vino, pšenico in turščico, tako zlasti Bulgarija, olive, imajo visoko razvito prašičerejo in ovčjerejo, vse to pa z zelo primitivnimi redstvi. Govedoreja ima mnogo prirodnih predpogojev, vendar je oplemenitba skoraj nepoznana. Srbija in Bulgarija sta nekaj na boljšem, Turčija pa redi skoraj izključno le ovce in koze. Vse balkanske države hranijo v sebi izredno mnogo mineralnega bogastva, ki pa še ni dvignjeno. Mala in domača obrt tvori skoraj izključni industrijalni pokret, kapitala, podjetnosti, prometa, primernih prometnih žil še povsod nedostaja. Nekdanja gospodarska indolenca bo še dolgo zadrževala vsak velikopoteznejši gospodarski razvoj. To gospodarsko ustrojstvo je kakor nalašč za Avstrijo. Avstrijska industrija, ki je navezana na eksport, ker ni doma dovolj možnosti razvoja, dokler sta še dve tretjini avstroogrške zemlje veleagrarni, ima v neagrarnem (t. j. maloposestnem) poljedeljskem Balkanu svojega najboljšega odjemalca, molzno kravo.

Avstrijski Furlan pred poroto v Vidmu radi špionaže.

Comar obsojen.

Kakor smo naznanili v torek, je pričela isti dan v Vidmu pred poroto razprava proti Ivanu Comarju iz Št. Vida v Furlaniji radi špionaže v prilog Avstrije.

Comar je skušal v Vidmu v Italiji in v Višku v Avstriji pregovoriti italijanskega častnika Antona Sforza, da bi mu dal proti veliki nagradi načrte in narisbe trdnjav v Benečiji. Comar je vabil Sforza na avstrijska tla in ko je Sforza res prišel v Višek, je dobil tam nekega avstrijskega oficirja, ki ga je nagovarjal, naj da načrte trdnjav. Sforza se ni udal obljubam o veliki nagradi, je zavrnil ponudbo in ko se je vrnil v Videm, je to naznanil vojaški oblasti. Comar pa je čez čas zopet šel v Videm, ter poizvedoval o četah, koliko jih je odšlo iz Benečije v Libijo na bojišče, hotel je imeti opravilnik vojaških biciklistov. Zasačili so ga in aretirali. Pri njem so našli knjižico, v kateri je imel razne beležke.

Pred sodnijo je rekel Comar, da si je delal beležke zase, da ni hotel nikogar zapeljati k izdaji italijanske države in pravi, da tudi ni res pisal sinu iz zapora pisma, da naj se zgleda pri okrajnem glavarstvu v Gradišču, da mu najamejo branitelja ter naj o vsem obvesti vojno ministerstvo. Pisemce pa je bilo zaplenjeno, predno je moglo priti Comarjevemu sinu v roke.

Prič je zaslišanih 13. Vsi pričajo proti njemu.

Comar je star mož; ima 69 let. Obsojba je bila razglašena včeraj.

Comarjev branitelj advokat Mini je povdarjal, da je Comar ravnal le kot orodje drugih in da porabljeni sredstva niso bila sposobna doseči namen. Porotniki naj ne sodijo s čustvom in pod utisom postopanja z Italijani v slučajih, enakih Comarjevemu, marveč oprostila razsodba naj pokaže našo resno in ženerozno vzvišenost

nad strogimi obsodbami v Avstriji.

Ali porotniki so potrdili stavljenja jim vprašanja o krivdi Comarja in sodni dvor je obsodil Comarja na 23 mesecev in 20 dni zapora in na globo 1322 lir z zaplenbo predmetov in denarjev, najdenih pri njem.

Kdo ve, kako so ravnali z njim v preiskovalnem zaporu?

Mir.

Danes došle brzojavke naznanjajo mir.

V Carigradu je zboroval »divan«, to je skupščina turških notablov.

Poročila glase:

Carigrad, 22. januarja. Danes se je vršilo zborovanje turških notablov, (divan). Navzočih je bilo nad 80 najodličnejših turških dostojanstvenikov. Divan se je po dolgi debati in referatih od strani vlade izrekel za sprejetje kolektivne note velevladi in za sklenitev miru.

Zborovanje je otvoril ministrijski predsednik Kiamil-paša, nakar je generalni tajnik prečital kolektivno noto velevladi v turškem jeziku. Nato je veliki vezir Kiamil paša podal natančno sliko o dosedanjem notranjem in zunanjem položaju Turčije, finančni minister pa podrobno poročilo o obupnem finančnem položaju, v katerem se nahaja Turčija. Za njim je generalni skupščinski tajnik v imenu zunanjega ministra Noradunghiana, prečital referat zunanjega ministrstva o politični situaciji.

Nato se je pričela generalna debata, katere se je udeležila cela vrsta najvišjih turških dostojanstvenikov. Vsi govorniki so v svojem govoru naglašali, da je za Turčijo najboljša, če sprejme kolektivno noto velevladi. Skupščina je soglasno vzela na znanje vse vladne referate o notranjem in zunanjem političnem položaju Turčije. Vlada velevladnim odgovorila, da sprejme njihovo noto, trdno prepričana, da dobi pri velevladnih tako moralno kakor finančno podporo in da se bodo respektirale njene želje.

Takoj po končanem zborovanju divana se je sestal ministrijski svet, k izvanredni seji, da redigira končno turški odgovor na noto velevladi.

Poslaniška konferenca v Londonu je včeraj prvič razpravljala o vprašanju omejitve Albanije. Srbski memorandum s specijalnimi kartami je že v rokah poslaničnikov. Po srbskem načrtu ima iti srbsko-albanska meja ob razvodju med Jadranskim morjem, prespanskim in ohridskim jezerom. Skader in Peč imata pripasti Črnigori, Prizren in Prilep pa Srbiji.

Avstrija pa je tista, ki hoče najbolj utesniti Črnogoro in Srbijo. Albanija naj bi po njenem načrtu obsegala tudi Kosovo polje in mejila naj bi na dosedanje srbsko mejo! Čemu pa so se potem sploh borili Srbi?

V Londonu se presoja položaj optimistično. Pričakuje se sklepa miru v kratkem času — če le ne najdejo Turki kakega novega zavlčevanja!

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Notranje politične vesti. — Finančni odsek nadaljuje razpravo o davku na zganje. — Poslanska zbornica bo imela prvo sejo najbrže 28. t. m. Trajalo bo zborovanje najbrže do okoli 20. febr. — Komisija gosposke zbornice je odobrila postavbo, ki zvišuje uradnim slugam prejemke za 7.448.000 K.

Spor med poslanci S. L. S. in Čehi. — V seji narodnogospodarskega odseka je prišlo do hudega spora med poslanci S. L. S. in Čehi. Šlo je za vladno predlogo glede splošnega kreditnega zavoda za pridobitne in gospodarske zadruge; S. L. S. pričakuje od tega rešitve svoje združne organizacije, zato se potegujejo njeni poslanci za hitro rešitev. Čehi pa so bili proti takojšnji obravnavi in sprejetju, češ, da je zavod v načrtu preveč centralističen in bi le plačevali, dobili pa malo ali nič. Sprejet je bil predlog Čehov za odgoditev razprave za en mesec. Poslanci S. L. S. so ogorčeni zapustili dvorano. — Dr. Kramar pa je že poprej na

shodu v Nimburku rekel, da vodocestnim predlogom nasprotujejo tudi Slovenci, kar Čehi boli, ker so ti vedno podpirali Slovence. — Tako je nastal resen spor, ki ima lahko dalekosežne posledice. Vse vsled »velikopotezne« politike S. L. S.

Obsojeni Srbi. — V Osijeku sta bila obsojena Tošo Novaković na 8 mesecev »radi napeljevanja kuntu«, Pavo Dimitrović na 6 mesecev radi žaljenja veličanstva.

Inozemstvo.

Volilna pravica za ženske v Ameriki. — Spodnja zbornica države Newjork je sprejela z veliko večino resolucijo, po kateri se bo v letu 1915. referiralo o vprašanju, ali naj se da ženski volilna pravica ali ne. Volilno pravico utegnejo dobiti omožene ženske, ki bivajo v državi najmanj 5 let. Sufragetke so pričele veliko agitacijo za žensko volilno pravico.

Vprašanje ženske volilne pravice na Angleškem. — Nov načrt za razširjenje volilne pravice pride v razpravo v petek. Sir Grey bo baje predlagal, da se beseda »moški« izbriše, kar bi dalo ženskam volilno pravico. Asquith s polovico ministrov je proti ženski volilni pravici.

Italija zahteva od Turčije, da naj iz Tripolitanijske in Cirenaike nemudoma odpokliče vse svoje častnike in vojake, ker je dognano, da so ti v zvezi z Beduini, ki se ne pokoravajo italijanski oblasti. Če Turčija tega takoj ne stori — utegne nastati nova vojna!

Nemško vojno ministerstvo bo zahtevalo 20 milijonov za nemško zračno brodogradnjo.

Domače vesti.

Brošurica o deželnih financah. — Današnja »L'Eco« pripoveduje, da so laški gospodje, ki so šli na Dunaj radi dež. zbora, razdelili na Dunaju brošuro, ki izkazuje do marca 1912. dež. obveznosti nič več in nič manj kot 10.571.044!! To do konca marca 1912.

Iz Amerike naznanjajo somišljeniki, ki so se preselili iz Sv. Križa na Vipavskem, da se počutijo v novejši domovini v zadovoljnosti ter so naročili »Sočo«, da jim bude obveščala, kako se godi v starejši domovini.

Plesni venček »Slovenske čitalnice« v Gorici se bo vršil kakor že naznanjeno v soboto 25. prosinca. Sodeč po predpripravah in zanimanju, ki ga vzbuja, obeta biti ta plesni venček jako lepa prireditev. Odbor je poskrbel, da se bodo tudi nepletsalci, mejem ko bo vesela mladina v ukusno okrašeni dvorani in ob prijetno vabljivih zvokih vojaške godbe brezskrbno rajala po bleščečih se parketih, v nalašč za to pripravljenih čitalničnih prostorih zabavali po svoje. Vabljeni občinstvo pa naj z obilnim obiskom pokaže, da tudi v dandanašnjih časih čuti še potrebo po dostojnejši zabavi in razvedrilu. —

Umrlo je v Gorici v času od 5. do 11. t. m. 17 oseb; rojenih je bilo 11. Med mrtvimi je 1 star nad 80 let.

Zveza laških učiteljev je imela v Gorici svoj občini zbor. Na tem zboru so se zavzeli za to, da treba na vsak način otvoriti za one dečke, ki hočejo v gimnazijo, poseben pripravljalni razred, češ, da ljudska šola nima takega namena, da bi usposobljala za srednje šole! — Učiteljske zahteve predložijo deželnemu zboru, ki bo sklican, kakor je nekdo poročevalcu zagotovil, sredi meseca marca. — Laški učitelji zahtevajo tudi, da se zgradi primeren poslopje za otroke, ki pohajajo sedaj šolo v ulici sv. Ivana. (Kaj pa poslopje slov. šole Podturnom in na Ajševici?)

Na dohodni cesti k državnemu kolodvoru v Gorici v jutranjih urah vlada velika tema. Trotoarja ni nobenega, treba je za mahiniti kar po sredi temne ceste po drevovedu; če je blato, je to posebno prijetno. Stranska pot je tudi vedno strašna. Ženske zlasti se bojijo iti na državni kolodvor, dokler ni dneva, ker ne ve, kaj je vse lahko doleti. Poklicani faktorji naj se zganejo in poskrbijo za malo luči in varen dohod na kolodvor ob vseh urah.

Izgnanih je bilo iz Gorice lansko leto 431 oseb. Troškov je bilo K 3107'52, da so poslali te razne osebe v občine kamor so pristojne. Troške seveda poravnajo prizadete občine.

Samomor slovenske služkinje v Trziču. — Tereza Štucin, rojena leta 1883. na Cerkljanskem, je služila za natakarico. Par dni je bila brez službe ter je stanovala v Trziču pri prijateljici Josipini Kobalovi v lihi »pri črnem orlu«. V ponedeljek okoli poldne je pila strup in umrla. Zdravnik je sicer hitro prišel in skušal izprazniti jej želodec, toda revica je bila že mrtva. Predno je izpila strup, je pisala več pisem, iz katerih je razvidno, da se je zastrupila iz obupa, ker je odšel njen ljubček v Ameriko, kakor jej je pisal iz Hamburga.

Kroglo iz puške si je pogol v prsi korporal Dolenc pri tuk. plan. polku. Prenesli so ga takoj v bolnišnico.

Dolenc je v bolnišnici v pretekli noči umrl.

»Bankuc« sta igrala po gostilnah v Gorici dva človeka, doma s Hrvaškega. Ljudem, ki so z njimi igrali, se je zdelo čudno, kako to, da vedno dobita. Prišli so pa kmalu na to, da imata zaznamovane karte. Oba igralca je prijel policija.

Nogo si je zlomil praporščak plan. polka Henrik Humula. Na trotoarju Tržaške ceste mu je spodrsnilo, da je padel in si zlomil desno nogo. Prenesli so ga v vojaško bolnišnico. Trotoar v mestu je povsod luknjast, visi, sploh poln napak. Ni čuda, če si kdo nogo zlomi.

Neznani človek je podrl na tla služkinjo Rozino Koren, beneško Slovenko, in sicer na voglu ulice s Studenca in Korsa. Pri padcu si je zlomila levo roko.

Dovod vode iz Stračice v Gorici je danes zaprt, in sicer radi nekih poprav.

Central-Bio. — Vspered za četrtek 23. in petek 24. januarja 1913. 1. Umetno plavanje in potapljanje. Krasen in veleznimiv naraven posnetek. — 2. Camargo. Drama. Nejvečji uspeh veselosti. — 3. Brigaj se za Amelio. Veselost v 3 delih spisal Georges Freydeau. — 4. Ugrabitev. Krasna humoreska. — Prednaznanilo! V soboto 25., nedeljo 26. in ponedeljek 27. t. m. Lastnik Plavžev. Gamljiva drama po slavnem romanu.

Zopet spraznjen nabiralnik za cerkev Srca Jezusovega v Gorici. — Včeraj popoldne so neznani tatovi zopet spraznili nabiralnik za cerkev S. J. Topot so dobili v nabiralniku le majhno svotico.

Bicikelj je ukradel na tukajšnji okrožni sodniji g. asistentu Sobanu včeraj opoludne najbrže neki R. Tomazin iz Furlanije, ki je bil že kaznovan radi tatvine. — Poprej pa je hotel imeti na sodniji neki spis, s katerim bi bil dobil pri bolniški blagajni 50 K za nekega Manzonijskega iz Trziča. To mu je spodletelo. Da ni prišel ravno zastoj v Gorico, je ukradel pa bicikelj g. Sobanu, ki mu ni hotel dati spisa.

Narodna obramba.

Občini zbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Dufovlje in okolico v Dufovljah bo v nedeljo dne 26. januarja t. l. ob 3. popoldne v gostilni g. Živec pri postaji. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Tajnikovo letno poročilo. 3. Blagajnikovo letno poročilo. 4. Predlogi (predložiti jih je 3 dni poprej odboru). 5. Volitev novega odbora. Na obilno udeležbo vabi vljudno odbor.

DOPISI.

Iz tolminskega okraja.

Podbrdo. — Bralno in pevsko društvo naznanja vsakoletnim obiskovalcem svojih veselice, posebno tujim, da letos društvu ni bilo mogoče prirediti veselice z igro in petjem, ker nima v to primerne prostora, dokler se prostori pri Štravsu zopet ne otvorijo. Pač pa društvo priredi plesni venček in predavanje o Balkanu, o katerem bo predaval dr. Puc iz Gorice. Da bo predavanje zanimivo, nam je porok že g. predavatelj sam. Ker se veselica vrši ravno na debelo (2. febr.), bo pač prilike dovolj zbrusiti si pete.

Na občnem zboru se je za t. 1913 izvolil sledeči odbor: Predsednik g. Iv. Mahnič nadučitelj; podpredsednik g. P. Kajzar ml.; tajnik g. E. Drole; blagajnik g. A. Trojar; blag. nam. g. J. Torkar; račun. ska pregl. M. Kaltnekar in M. Pirih.

Društvo je izmed 13 raznih društev v Grahovskem županstvu najstarejše, deluje že sedmo leto in ima trdno podlago za nadaljni obstoj.

Iz komenskega okraja.

Bralno-pjevsko društvo »Štanjel« v Štanjelu bo imelo svoj letni občni zbor v nedeljo dne 26. t. m. ob 3 uri popoldne v gostilni Nabergojevi. Odbor.

Pevsko in bralno društvo »Svoboda« na Ivanjemgradu priredi novo Štokovo dvodejansko igrano »Anarhist«. Ta igra je jako krasna in humoristično, spisana, kakor sploh vse Štokove igre. Kdor hoče vzeti par uric veselja, naj pride dne 26. januarja 1913 na Ivanjograd. Začetek igre prične ob 3. popoldne. Na obilno vdeležbo vabi odbor.

Iz sežanskega okraja.

Pevsko-bralno društvo »Tomaj« v Tomaju priredi na pustno nedeljo 2. febr. t. l. zabaven večer v prostorih g. A. Černeta gostilničarja. Pri tem igra Sv. Ivanška godba iz Trsta. Ker je čisti dobiček namenjen v narodne namene, nadeja se odbor obilne vdeležbe. Program objavi se pravočasno. Odbor.

Sokolski vestnik.

Sokolstvo.

Po velikih praznikih preteklega leta, kjer je pokazal Sokolstvo moč in ogromnost svoje organizacije in predvsem silo ideje, je vzbudilo vprašanje o koristi in vrednosti sokolske organizacije, sokolske ideje in pomena Sokolstva za narodni razvoj Slovanov mnogotere debate in dalo podnet raznim člankom.

Svetovni listi (razen nemških) so hvalili organizacijo in nje vseh, tudi v slovanskem časopisu, predvsem v domovini Sokolstva, je bilo napisanih veliko število oduševljenih hvalospevov, pa tudi strastnih napadov. Kakor vsako, je stalo tudi sokolsko idejo mnogo boja, iz katerega je izšla vedno zmagovito. Sicer je bila od njenega ustanovitelja namenjena celemu narodu brez izjeme in vsemu Slovanstvu, in v začetku, ob njenem rojstvu je bila tudi pozdravljena in sprejeta od celega naroda. Toda le malokdo je razumel njen globoki pomen, večina jo je sprejela sicer navdušeno toda površno. To je bila doba idej, doba prepovedi, ki je postal geslo mnogih. Stranke, organizacije vse, kar je bilo mladega in nezadovoljnega, je prisegalo na to geslo. Toda takrat so bili nazori različni in različen način, kako so se pripravljala temu prepovedu tla. Predvsem je pričelo mogočno razburjati duhove socialno vprašanje in vzbujajoča se zavest tlačnih mas. Vendar pa so bile narodne potrebe še glavna točka vsega prizadevanja, in tudi narod še ni bil politično toliko dozorel, da bi se mogel jasno zavedati nasprotij v nazorih in se vsled tega cepiti v različne struje. Doba je zahtevala enotnega dela. Takrat je bilo upoštevano Sokolstvo kot narodna institucija, Sokoli so tvorili bojno armado celega naroda. Toda neizogibna nesoglasja v nazarju, ki so polagoma pridobila na ostrosti in navzela določene oblike, so raztrgala družbo v več delov, ki so se z istim in morda še večjim fanatizmom medsebojno pobijali, kakor so se prej skupno bojevali za skupno stvar.

Bil je to trenutek težke skušnje za takrat še močno Sokolstvo. Snubačev je bilo mnogo, in vsi so obetali nebesa. Odločiti se za eno ali drugo stran, bi pomenjalo propad organizacije. Toda življenjska sila Sokolstva je bila že tako močna, da ga je obdržala na dosednji poti. »Čelenu narodu namenjeno« se je glasila volja ustanovitelja in tako je ostalo. Težko je to bilo in vedno več je bilo razpotij, kjer je moralo Sokolstvo izbirati pravo pot, vedno večja in hujša so postajala nasprotja. Narod je začel politično dozorevati, razne stranke so vstajale na obzorju in politični boji so trgali enotnost, posebno pri nas Slovencih, ki komaj začenjamo pol. živeti, vsled česar so nasprotja še ostra in se nahaja naš strankarski boj v primitivnem stadiju. Pri nas je še težko ločiti politično nasprotje od osebnega (kar je seveda tudi posledica slabega vodstva).

(Dalje.)

Sokol v Gorici.

(Konec poročila o občnem zboru.)

Blagajnikovo poročilo moramo v toliko popraviti, da je bilo 3493'83 K dohod-

kov, ter 3253'19 K izdatkov, toraj 6747'02 K prometa.

Br. Kranjc poda poročilo odseka za zgradbo »Sok. Doma«. Odkar se je začelo nabirati prispevke za »Sok. dom« t. j. od leta 1910, se je nabralo 3748 K 55 v., stroškov je bilo v tem času 81 K 20 v. Zemljišče ki meri 297² sežnje se je kupilo za znesek 11.234'53 K t. j. po 37'82 kvad. sežnji. Bilanca je sledeča:

Aktiva: Stavbišče v ulici Ponte Nuovo vl. št. 453 d. o. Grafenberg K 12.000. Naloženo v poštni hranilnici K 159'62. Prispevek deležnikov po odbitku izgub K 927—. Skupaj K 13.086'62.

Pasiva: Dolg pri »Mestni hranilnici Ljubljanski« K 6.000. Dolg pri »Gor. ljudski pos.« K 1.200. Prepisnina davkarji K 630. Ostanek kupnine K 55'75. Skupaj K 7.885'75.

Kakor razvidno je zemljišče razun 55'75 K plačano. Premoženje odseka za zgradbo »Sok. doma« znaša tedaj K 5200'87.

Brat Adolf Škrabar poroča o veseljem odseku sledeče: Ves. odsek je imel 20 sej ter je vodil vse predpriprave in račune 5. prireditve in sicer: Maškerade, Veselice v Pokopališni ulici, Naborniškega večera, Martinovega večera in Silvestrovega večera. Prireditve so vse moralno, in razen dveh, tudi gmotno prav dobro vspele.

Starosta prečita pismo pregledovalcev računov, v katerem se opravičujeta odsotnosti in predlagata, da se da obema blagajnikoma absolutorij s pohvalo. Predlog je bil soglasno sprejet. Nato se je radi pozne ure občni zbor odgodil na sredo 15. t. m. Po zopetni otvoritvi prešlo se je takoj k 9. točki dnevnega reda k volitvam. Odbor se je konstituiral tako-le: Starosta: A. Šapla, podstarosta Dr. D. Marušič, načelnik Lj. Kranjc, tajnik I. Miklavc, blagajnik A. Kozman, odborniki J. Malik, A. Bašin, A. Turk in M. Košir; odborniška namestnika: A. Škrabar in A. Paš. Pregledovalca računov: Dr. L. Treo in Fran Špacapan. Nato so se vršile volitve v razne odseke. Predsednikom ves. odseka je bil, pri prvi seji istega izvoljen br. A. Podgornik in tajnikom br. A. Škrabar.

Pri 10. točki t. j. pri slučajnostih je br. Turk naznanil ustanovitev orkestralnega odseka, katera se je vzela z odobravanjem in veseljem na znanje. Br. Turku in Žnideršiču se je izrekla zahvala za trud in požrtvovalnost pri ustanovitvi. Br. Dr. Irgolič in celemu prejšnjemu odboru se je istotako izrekla zahvala za uspešno delovanje. Radi pozne ure so razni člani odtegnili svoje predloge in jih prepustili odboru v rešitev.

Br. podstarosta Dr. Marušič se je zahvalil navzočim članom za pozornost, s katero so prisostvovali dolgotrajnemu občnemu zboru, obljubil v imenu odbora, da bo isti z vsemi močmi skrbel za prosep in procvit goriškega »Sokolov«, pri čemur naj pomagajo tudi vsi člani brez razlike. Obilo in trudapolno je delo, toda sveta ideja sokolstva, katero imejmo vedno pred očmi, nam daje pogum in nado za bodočnost.

Nato je zaključil br. podstarosta občni zbor ob 12¹/₂ uri zvečer.

Ajdovski odsek tel. dr. Sokol v Ribnembergu bo imel svoj tretji letni občni zbor v nedeljo dne 26. januarja t. l. točno ob 1¹/₄ popoldne v gostilni br. A. Geržaja. Dolžnost vsakega br. člana je, da se gotovo občnega zboru udeleži. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

Sokol v Biljah sklicuje svoj redni občni zbor na 2. febr. t. l. v prostorih br. Iv. Sauniga v Biljah ob 10. uri predp. Dnevni red: Poročilo odbora, volitev novega odbora, slučajnosti.

Gospodarske vesti.

Koliko je stala Avstrijo balkanska vojna? — Pariški finančni list »L' Information« prinaša zanimive podatke o naši finančni krizi.

Samo meseca oktobra je znašala izguba na kurzih nad 2 miliona kron. Sto in sto ljudi je bilo uničenih. — Vsled moratorija na Balkanu je izgubila industrija 75 milijonov K. Izvoz na Balkan je bil ustavljen — ta izvoz je leta 1911. znašal 400 milijonov kron — za tri mesece se lahko računa zgube 60 milijonov kron. To so di-

rektne izgube na gospodarskem polju — dne pol milijarde ali 500 milijonov kron, kolikor so stale razne vojne priprave, pri tem niti ne računamo.

Sedaj pa pogledimo indirektno izgube. Nešteto tvrdk je šlo v konkurz, število insolventnih je naraslo na 500 — prej trdni denarni zavodi so se začeli majati — 70 milijonov je šlo v nič. Posojilnice so silno trpele. Meseca oktobra so izplačale 52 milijonov kron. Najbolj se je to poznalo na Ogrskem in v Galiciji. Nastala je stiska za denar — oni, ki so nujno rabili kapital so morali plačati 10, 12 ali celo 18 procentov. Amerikansko posojilo 125 milijonov je bilo za poldrugo leto treba plačati po 7 in pol odstotka. Med tem pa je tovarnam zmanjkalo odjemalcev. Treba je bilo delavce odpustiti — nastala je beda. Kaj šele bo, ako ne dobimo z Balkanom ugodnih zvez!

Bogastvo pomorske proge Hamburg-Amerika. Hamburg, 20. januarja. — V današnji skupni seji nadzorstvenega sveta in načelstva proge Hamburg-Amerika so predložili letni sklep za leto 1912. Na podlagi se ne definitivno dognanih števil so dosegli 56'5 milijonov mark čistega dobička, dočim ga je bilo predlani le 43'8 milijonov. Ko so odšteli prioritete obresti itd., še ostane 53'5 milijonov mark proti 40'5 predlanskim. Uprava bo predložila občnemu zboru 10 odstotno dividend, dočim se je leto prej delilo le 9 odstotkov. V preteklem letu je bilo izdanih 48 milijonov mark za gradnjo in nakup ladij. Koncem leta je imela družba 76 milijonov mark denarja.

Opanke za srbsko vojsko. — Naročilo opank za srbsko vojsko v Zagrebu je izvršeno. Poslali so iz Zagreba opank 51.400. Izdelalo je te opanke 180 hrvaških obrtnikov; par po 5 K povprečno. Obrtni zvezi, ki je prevzela to naročilo, je plačala srbska vlada četrt milijona kron.

Za regulacijo Save. — Iz Zagreba poročajo, da je poljedelsko ministerstvo nakazalo 1.200.000 K za regulacijo Save. Dela bodo skoro razpisana.

Izseljevanje. — Iz Trsta je odšlo v decembru lani v Ameriko 1860 oseb. V letu 1912 skupno 25.744. Lani je bilo v primeri z letom 1911. izseljencev več za 5451.

Iz gospodarstva v l. 1912. — V tem letu se je ustanovilo v Avstriji 66 domačih akcijskih družb z nom. kapitalom 130.139.000 K (proti 53 družbam s kap. 118.237.000 K v l. 1911); od teh je bilo čeških 15 s kapitalom 14.179.000 (lani 22.970.000 K.) Razen tega je mnogo že obstoječih družb zvišalo svoj kapital za 244.377.000 K (lani preko 308 mil. K), od čegar odpada na češka podjetja 35.980.000 K. Redukcija kapitala pri obstoječih družbah znaša K 4.218.600. V celoti je prišlo torej v domača podjetja na novo 370 mil. K proti 426 mil. K v l. 1911. Kakor razvidno, je investirani kapital manjši, število družb pa večje, to pa zato, ker banke niso emitirale akcij v taki meri, kakor pred 2 leti, nova podjetja pa so po večini manjše vrste.

Novih družb z o. j. je bilo ustanovljenih 530 domačih, med temi 70 čeških (proti 483 l. 1911) in 9 tujezemskih. Temeljni kapital domačih je znašal K 96.172.778 K (lani 83'26 mil. K), tujih 3.829.000 mark. Že obstoječa podjetja so zvišala temeljni kapital za 16.678.269 K (češke za 3.408.000 K) proti 11 mil. v preteklem letu. Likvidiralo je 7 akcijskih družb s kapitalom 12.110.000 K in 55 družb z o. z. s kapitalom 6.008.000 kron.

Skupno število vseh družb z o. z. koncem l. 1912 znaša torej 1948 s temeljnim kapitalom 478 mil. K.

Kolesarska zveza.

Kolesarsko društvo »Danica« v Gorici naproša uljudno gg. člane, da blagovole v kratkem plačati mesečnino, ker se bliža občni zbor. Znesek naj se blagovoli vposlati g. blagajniku Alojziju Schivitz, Tržaška ulica, ali predsedniku Fran Batjelu, Stolna ulica. V nadi, da se temu pozivu takoj odzovete, Vam kličemo krepki kolesarski »Zdravo«. — Odbor kol. društva »Danica« v Gorici.

Opomba: Občni zbor se bo vršil 9. februarja t. l. ob 2 pop. v društvenih prostorih. Dnevni red po pravilih.

Razne vesti.

Nadvojvoda Rainer je pred dnevi nevarno obolel. Zadržna poročila trdijo, da kljub starosti njegovi je upanje, da okrevaja.

Iz tržaškega mestnega sveta. — Seja je bila zopet v torek zvečer. Cel večer skoro je govoril samo svetovalec soc. demokrat Črničec. Izvajal je, da večina mestnega sveta v vseh štirih letih, odkar obstoja sedanji zbor, ni mogla napraviti razveseljivega proračuna, to pa, ker njena uprava ni za nič in je povsod slaba. Svet. Brocchi da se je v svojem govoru trudil dokazati, da se vendar tudi po proračunu za leto 1913. misli trošiti za celih 517.000 kron več nego po proračunu za leto 1912. Govornik pa dokazuje, da treba odšteti od tega zneska večje pasivne obresti, ki znašajo K 300.000 in K 40.000 za volitve, ki se bodo vršile l. 1913., iz česar da izvira, da se bo letos le za okroglo K 100.000 več izdalo nego druga leta, kar da je nesorazmerno premalo proti naraščanju mesta.

Govornik je nato dokazoval, da številke proračuna niso odkritosrčne, ker ne jemljejo za podlago obračuna za preteklo leto. Vzrok neistinitosti proračunskih števil leži po govornikovem mnenju v tem, ker večina previsoko preventivira dohodke. Pri konsumnem davku je gotovo pretirano preventiviran dohodek od vina, ki je za l. 1913. nastavljen s K 4.300.000, pa je bil še l. 1912. nastavljen s K 3.600.000, dočim je notorično, da padajo ravno ti dohodki od vina. Ravno tako, da je pretirano, če se postavlja med dohodke iz obrtnega in rentnega davka za l. 1913. znesek K 2.000.000, ko je bil za l. 1912. postavljen znesek K 1.650.000 in je vendar vsem znano, da ravno letos zlasti rentni dohodki padajo, ker dokazuje vsakdanji borzni listek.

Od druge strani pa so v proračunu stroški, stisnjeni v take meje, da bodo brez dvoma prekoračeni. Rezultat govornikove kritike proračuna je torej: da so dohodki nastavljeni s tako visokimi zneski, ki se jih ne bo doseglo, stroški pa tako stisnjeni, da se jih bo moralo prekoračiti!

Zatem se je spravil svet. Črničec na to, da je vsa vprašanja in vse potrebe mesta točko za točko podvrget kritiki ter pri vsaki omenjal, kaj bi se bilo moralo storiti, pa se ni.

Občinski zavod za zavarovanje onih, ki nimajo dela in delavske posredovalnice dela še vedno čakati ustanovitve. Za oskrbo mesta z živili se ne stori nič. Kakor pa se je pokazalo ob vprašanju podraženja kruha, je mogoče tudi tu odpomoči po občini, ki mora odpomoči splošni potrebi. Toda večina, ki ima danes upravo v rokah nima niti volje, niti inicijative.

Govoreč o pomanjkljivosti šolstva v Trstu se ni govornik niti z besedo dotaknil pomanjkljivosti na polju slovenskega šolstva!

Svet. Arch. poročevalec finančne komisije, izjavlja, da je že od nekdaj stal na stališču, da se mora hraniti; letos da je to še tem bolj potrebno z ozirom na poseben položaj, ki vlada v gospodarskem pogledu povsod. Pojasnjuje, da se je od leta 1901 do 1910 končalo 7 proračunov s preostankom K 3337'000, 3 pa s primanjkljajem K 851.000, torej ostane v desetletju vendar le preostanek K 2.486'000. Od l. 1905—1913 so se povečali izdatki tržaške občine od 10 na 17 milijonov, torej da se je moralo za te večje izdatke kaj storiti! Vse dežele da čutijo, da se jim grozno množe izdatki, da pa se ne dvigajo v isti meri dohodki: to da se je povdarjalo že pri meddrželni konferenci v svrhu ureditve dež. financ v marcu 1908 na Dunaju.

Gledé utikanja vlade v občinske reči izjavlja, da ima vlada škarje, mestni svet pa le platno, torej naj se doseže po njegovem mnenju sporazum med vlado in mestno upravo gledé pokritja stroškov.

Seja zopet danes.

Nov zanimiv zakon za realke v Galiciji objavlja zadnji naredbeni list naučnega ministrstva. Po § 2. bodo imele vse gališke realke po osem razredov. Med obveznimi predmeti se po § 10. nahaja tudi filozofska propedeutika, razen tega se ima pa neobvezno na vsaki realki poučevati tudi latinščina v tolikem obsegu, da se omogoči absolventom tudi sprejem na vseučilišče kot rednim slušateljem.

Radl žaljenja veličanstva. — Pred sodnijo v Rovinju je stal 17-letni Matej Sepich iz Vodnjana, obtožen žaljenja veličanstva in vladnih organov. 17. decembra lani ga je peljal v zapor redar Pegan. Proti temu je rekel med drugim: Grem, ali ko pridem v Pulj, razbijem kakemu redarju obraz in krono, katero nosi na glavi. Državno pravdnštvo je smatralo krono na kapi redarjevi za simbol suverenitete, ki se identificira z osebo cesarja; torej je zakrivil Sepich žaljenje veličanstva. Sepich je trdil, da je bil pijan. Sodni dvor pa mu tega ni verjel, marveč ga je obsodil na 5 mesecev težke ječe.

Bulgarske izgube v vojni. — »Times« prinaša uradne podatke o dosežanih bulgarskih izgubah v vojni. Po teh poročilih je padlo v boju 284 častnikov, 876 je bilo ranjenih, torej skupno 1160 častnikov. V boju je poginilo 21.000 vojakov, ranjenih je bilo 51.000, torej skupno 72.000. Celokupne bulgarske izgube znašajo 73.178 ljudi. 70% ranjencev je ozdravelo in so se mnogi že zopet vrnili na bojišče.

Tožbe za odškodnine 30.000.000 K. — Svojci žrtv strašne pomorske nesreče »Titanica« so vložili tožbo v višini 30 milijonov kron proti »White Star prog«, lastnici »Titanica« in sicer pri new-yorških sodiščih. Harries, vdova ponesrečenega gledališkega ravnatelja, zahteva sama 4.800.000 K, poleg tega pa še 12.000 K za njene izgubljene bisere in 21.000 K za izgubljeno možovo prtljago. Vdova znane ponesrečenega pisatelja Futrella in neka Howardova pa zahteva vsaka 1.500.000 K odškodnine, vdova slikarja Milleta pa zahteva 480.000 K.

Veliki časnikarski kongres bo zboroval leta 1914 v Lipskem, kjer bo istočasno razstava knjigotrštva in grafičnih izdelkov. Meseca septembra 1913 pa zboruje v Haagu restringirani časnikarski kongres.

Beogradska občina siromašnim vojakom. — Beogradska občina je dala vsem siromašnim vojakom tretjega poziva in poslednjega odbranja tople obleke in potrebovala za nje doslej 40.000 dinarjev.

Poskusi z zaplenjenimi turškimi topovi. — V Kragujevcu so se vršili poskusi z zaplenjenimi turškimi topovi. Rezultati so bili izvrstni; na 4800 m so zadeli z vsakim strelom.

Postopanje Srbov s Turki v osvobodjenih krajih. — Humanitarno postopanje Srbije s Turki najbolje osvetljuje dejstvo, da od časa prihoda srbske vojske v osvobodjene kraje žene turških oficirjev dobivajo po naredbi vrhovne komande redno mesečne podpore: one podoficirjev po 90 dinarjev, one višjih pa po 120.

Velik požar je razsajal v New-Londonu, katerega v šestih urah pridnega dela niso mogla ugasiti. Požar je pretil upepeliti celo mesto.

Ogenj v rudnikih. — Iz Altenburga poročajo, da je nastal v premogovnih rudnikih v Havelandu velik ogenj, ki divja tam že več dni ter ga ni bilo mogoče še zadušiti.

Sveče za tatove, da so varni pred policijo. — V guberniji Novgorod v Rusiji so našli v gozdu usmrčena dva dečka v starosti 4 in 6 let. Iz teles so bila pobrana čreva; srce in obisti. Dognalo se je, da so oba dečka umorili tatovi, ki verujejo, da sveče, napravljene iz otročjih črev, src in obisti obvarujejo tatove pred policijo, tako da jih na noben način ne more vloviti. Ali policija jih sedaj pridno išče in jih najbrže dobi v svoje roke kljub onim svečam!

V župniji Št. Peter pri Grabštajnu na Koroškem je bilo lani izmed 14 rojencev nezakonskih 11. Pravijo, da je to posledica nemškularske demoralizacije.

Avtomobilska nesreča. — V Lipskem so se rliji v avtomobilu 4 oficirji. Avtomobil je zadel v neki voz. Trije oficirji so mrtvi.

Številka 13 in Turki. — Carigrad je padel leta 1453. Če se seštejejo posamezne številke te letnice, dobimo število 13. Leto balkanske vojne 1912 da tudi po posameznih številkah število 13. »Preroki« pravijo, da kakor je vojna leto 1453 prinesla Carigradu padec, tako utegne slediti padec Carigrada po vojnem letu 1912.

Požigalci v Newjorku. — V Newjorku lovijo požigalce, ki že več časa zažigajo hiše in stanovanja. Ujeli so jih že več, med temi zavarovalnega agenta Steina. V ljudskih delih mesta je prosilo Steina v zadnjih 4 letih okoli 5000 oseb, naj jim zažge stanovanja ali hiše, da dobijo zavarovalnino. Delali so tako-le: Družine so kupile pohištvo za dober kup ter so potem to pohištvo zavarovale za kolikor mogoče visoko svoto. Agent je imel nalogo objednem, ob prvi priliki lepo previdno zažgati. Zavarovalnino so si potem delili med seboj. Posluževal se je tudi raznih eksplozivnih snovi, ki so vzročile ogenj v sobah.

Jasnaja Poljana razdeljena med kmete. — Tolstoj je hotel, da se posestvo Jasnaja Poljana razdeli med kmete. Hči Aleksandra je poskrbela, da se izvrši očetova volja. Kupila je od matere to posestvo in je sedaj razdeli med kmete.

Laška pevka se je zastrupila, ker je crknil njen psiček. — V Zagrebu je bila te dni laška pevka Atrighi-Merigues iz Milana. V soboto je zbolel njen ljubljn psiček in popoldne crknil. Nesla je mrtvega psička balzamirat potem se je vrnila domov. Ves čas je jokala. V hotelu se je zaprla v svojo sobo, zakurila peč z drvi, premogom, papirjem, mila strup in legla v posteljo. Iz peči so padli kosci premoga, vžgali pod in ga prežgali tako, da je kos stropa padel v spodaj se nahajajočo jedilnico. Pevka je pustila pismo, v katerem pravi, da ne more več živeti, ker jej je crknil ljubljnec psiček!

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič).
Zalaga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorac«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglas obsestnejši se računa za vsako besedo 3 vin. **Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike.** Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih za delo (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Sprejme se učenec poštenih starišev, v starosti do 15 let, za sodovičarsko obrt. — Pismene ponudbe naj se pošlje na Andreja Zgone, sodovičar, Cerknica pri Rakeku (Notranjsko). 17-9

Št. 128.

Razpis dražbe.

Občina Grahovo pol. okraj Tolmin razpisuje tem polom gradnjo občinskega vodovoda v Nemškem Rutu na podlagi projekta izdelanega po c. kr. melioracijskem uradu v Trstu.

Gradnja je proračunjena na 13.574 kron 76 vin. in se bode oddala na podlagi v proračunu navedenih ednotnih cen.

Načrti, proračuni kakor tudi splošni in posebni stavbeni pogoji so na ogled v občinski pisarni. Pismene ponudbe z varščino v znesku 700 kron v denarju ali pupilarno varnih vrednostnih listinah je doposliti podpisnemu občinskemu uradu najkasneje do 20. svečana t. l.

Občina si pridržuje popolno prosto sklepanje o sprejetju ali odklonitvi ponudb.

Izid dražbe naznani se ponudnikom tekom 14 dni.

Zupanstvo Grahovo

dne 20. jan. 1913.

Župan:

And. Močnik.

20-1

Slovinci!

Podpirajte in poslužujte se

Prve slovenske brivnice

v Gorici,

Gosposka ulica št. 1 (nasproti Montu).

Postrežba solidna in snažna.

Za obilen obisk se priporoča

FRAN NOVAK, brivec in lasničar.

Napredek vede!

Najenergičnejše in gotovo se zdravi sifilisa s svetovnim sredstvom

- IORUBIN CASILE -

Stotne zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna zoženja, prostatitis, uretritis in meh. katarji korenito ozdravijo s

konfeti Casile

Konfeti Casile urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih cevč (silinge) popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito ozdravijo uretralna zoženja (prostatitis, uretritis, cistitis, mehurne katarje, kamen, nesposobnost za zdržavanje urina, sluzaste tokove itd. — Škatlja konfeti Casile K 4—

Iorubin Casile, najboljši protisifilitični in pozivljajoči kričistilno sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci, kostoboli, ishias, vnetju žlez, polnim madežem, izgubi semena, polucijam, spermatoriji, steriliteti, neurasteniji, energičen razkrojevalec urinovne kisline itd. — Škatlenica Iorubina Casile K 350.

Vbrizgane Casile zdravi beli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endometritis, vnetje in izpad maternice itd. — Škatlenica vbrizganca Casile K 350.

Kdor želi večjih pojasnil, tiskovin itd. naj naslovi dopis na lekarno Serravallo za g. Casile Trst, ki poda odgovor z obratno pošto zastoj in z vsa rezervo. Priznani medicinski izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. — V Gorici v lekarnah Cristofolotti in Tromba. 6-18

Pri Batjel - u

GORICA
Stolna ul. 2-4

je velika izbira dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrir. nov. itd. prav po ceni. Mehanična delavnica. Prodaja na obroke. eniki franko.

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

na rodu Kanteleja v.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče urbarščakega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE za krojače in ševaljaro.

Svetinjice. — Ročni venci. — Mašne knjižnice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najboljše okrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 9 35-8

Vratnice

iz valovite pločevine

izdelek prve vrste priporoča tržaška tovarna za izdelovanje vratnic iz jeklene valovite pločevine in lesenih izlozb

Ing. Ludv. Fischer
TRST-Rojan.

Sprejme se spretnega in vpeljanega zastopnika za ta okraj.

Išče se kavcije zmožnega upravitelja

za gostilno, združeno s prodajo blaga na debelo v najbližji goriški okolici.

Ustmena kakor tudi naslov pisem iz prijaznosti na upravnishvo »Soča«. 18-1

Kdor hoče imeti pristno angleško blago za obleke, naj se obrne na krojaškega mojstra

Antona Krušič Gorica

na Tržaški ulici št. 16.

Izdeluje se vsakovrstne obleke od najfinejše vrste do navadne, za vsaki stan in za vsak letni čas.

Uzoreci na razpolago.

Specialist za izdelovanje oblek za enoletne prostovoljce.

Udlikovana pekarija in sladčelnica

Karol Draščik

v Gorici na Koru v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogotrojna narečila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Glavna zaloga

Palma podpetnikov

A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

Posetnice

(vizitke)

elegantne fazone

in z najmodernejšimi črkami:

izdeluje

„Goriška Tiskarna“

A. GABRŠČEK

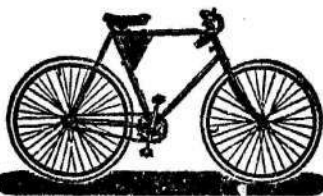
Gorica, Gosposka ulica 7.

Kupujte samo dvokolesa „Antena“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste boudisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji Original Victoria so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to srbolo spadaajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.